

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L(44)

Štev. (Nº) 37

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

26 de septiembre - 26. septembra 1991

Nevednost - najdražja stvar

Tako so včasih rekli, bodi za védenje (=vednost), informacijo ali za znanje, lahko pa tudi za oboje. Oba pojma imata namreč precej skupnega, čeprav se ne krijeta, Morda smo sami kdaj izrekli ali pa slišali tožbo: „Če bi bil to vedel...“ ali „Če bi znal...“ Seveda, če bi znal plavati, bi se bil rešil! Pa ni vedel, ni znal, in nevarnost ali neznanje čisto stane življenje, je usodno; drugi pa vsaj preokrene življenjsko pot.

Danes se kak Slovenec v svetu more znajti pred dejstvom, ki ga je omalovaževal — ne zna svojega jezika! Ne zna jezika svojih staršev, jezika svoje prvotne domovine, ki ga kliče. Klica ne dojame uho na nobeni valovni dolžini, dojema ga pa neko srčno vlakno in strune duše, kajti sin ostaja sin tudi v tujini. Morda se je celo duhovno odtujil svojim in se vcepil na drugo koreniko!

Znane so zgodbe, ko se stari oče ni mogel pogovarjati z vnučkom iz Amerike. Vse bi bil storil, je skušal storiti, da bi malemu pokazal, kako ga ima rad, ker je pač njegov. Sicer je res, da se ljudje kar hitro nauče kateregakoli jezika, vendar je vsaj začasno tu neka pregraja ali ovira. Po drugi strani pa mu govorica nikoli ne bo zvenela tako milo kakor onemu, ki je ob njeni melodiji rasel, se ovedel samega sebe, srkal prvo znanje, poznanje svojih dragih in posredno tudi dežele, kjer bi po

pravem moral biti tudi njegov rojstni kraj.

Otroci so nadaljevanje rodu tudi v nenavadnih razmerah in verige ne moreš pretrgati brez škode. Vez pa je ljubezen, ki temelji na resničnih in krepko oprijemljivih dejstvih in najde svoj najpriistnejši izraz v domači besedi, ki res veže ljudi, a tako da jih ljubkuje, da jih varuje, da jih dviga, da jim odpira obzorja, jim sveti v temi, jim kaže pot, jih ljubeznivo vodi v lastni rasti in k življenju po tem življenju.

„Sveta vera bodi vam luč, materina beseda pa ključ do zveličavne narodne omike,“ je naročal božji služabnik škof Anton Martin Slomšek. Ime tega velikega Slovenca izrecno nosi ena izmed naših šol, njegov duh pa veje v vseh, jih bodri, oživlja in krepi. Bogu hvala!

Časi se dopolnjujejo. Vnuček bo šel domov. Morda bo še mogel objeti starega očeta ali pradedu in mu povedati po slovensko, da ga ima rad, gotovo pa bo srečal mlajše in bo slovenska beseda dala duška veselju snidenja.

Učiteljstvo, organizacijsko in duhovno vodstvo, veliko delo ste opravili, tudi če se vam zdi skromno in le dolžnost, storjena v sivih dnevih. V nenadomestljivo pomoč ste bili strašem. Spodbujali ste in prav učili; učili z zgledom in nesebičnim trudom. Čast vam, Bog bo vaš plačnik.

NLh

Minister Dular o SIM

(V prvem delu tega intervjuja minister dr. Janez Dular govori o razmerah na Koroškem, nato pa se obrne na politično emigracijo in SIM.)

• **Kakšno je danes razmerje pri analognih položajih v Argentini, Kanadi, ZDA in po Evropi?**

Polarizacije na levo in desno je bila obstajala drugod po svetu. Ne želimo iti iz skrajnosti v skrajnost, ampak podpirati vse tokove glede na njihovo kakovost in težo, ne v političnem in ideološkem pomenu, ampak glede na kulturno kvaliteto. Tu je nevarnost očitkov, da ne gremo v skrajnost zaradi kakovosti, ampak zaradi ideologije. V ideološkem smislu v tem letu in pol nismo bili enostranski. Nekatere kakovostne postavke pa vendarle »pristransko« podpiramo, kar se je na primer izkazalo ob nedavnem gostovanju zbora Gallus. To je nekaj, kar je vredno podpirati in kar je bilo doslej zapostavljeno. »Nasprotna stran« v Argentini pa česa takega danes nima. In če bomo podpirali samo Gallus, to ne pomeni, da gre za ideologijo, ampak za kakovost.

• **In položaj Slovenske izseljenske matice po dobrem letu soočenja z novo realnostjo?**

Vsi so se zavedali, tudi pri SIM, da je treba matico prenoviti, da so bile v preteklosti, ob siceršnjih zaslugah, storjene napake in krivice. Nekaterim se zdi to

prenavljanje Matice preplitvo in prepočasno, drugim zelo hitro in grobo. Po mojem mnenju je prenova počasna in sploh še ni končana, zato se mora nadaljevati. Prav v zadnjih mesecih, ko bi morali delati velike korake, je prišlo do zastoja zaradi vojne. Občni zbor je bil preložen na jesen, s tem pa je bil pridobljen čas za temeljitejšo razpravo o tem novem statusu. Pripravila ga je posebna statutna komisija, za njo še izvršilni odbor, vendar moram reči, ker sem deloma sodeloval na sejah izvršilnega odbora in videl, kako je potekala razprava, da gre pri tem bese-dilu (objavljeno v zadnji Rodni grudi) še vedno za zaviranje prenove statuta in za možnost manipulacije s statutom. Določila o članstvu niso dovolj jasna vezanost na naročilo Rodne grude in še zlasti je sporen status sedanjega izvršilnega odbora. Tako pri delu statutarne komisije kakor pozneje na izvršilnem odboru, ki je določal končno obliko predloga statuta, je bilo poudarjeno, da bodo potrebne po sprejetju novega statuta nove volitve izvršilnega odbora (po novem statutu) in ta možnost je bila predvidena vsaj kot enakovredna varianta 44. člena. V objavi predloga statuta je ta varianta zamolčana in je dano kot samoumevno dejstvo, naj se članom sedanjega izvršilnega odbora prizna formalno pravno štiriletni mandat. Tu ne gre za očitke posameznim članom izvršilnega odbora, ampak za občutek, da gre za zaviranje neke radikalne prenove. Bojim se, da bo med velikim delom emigracije to naletelo na zelo neugoden

Gospodarsko uničevanje Slovenije

Po sporazumu o premirju med hrvaškim predsednikom Tudjmanom in generalom Kadijevičem s hrvaškega področja javljajo, da je opaziti določeno umirjanje vojaških aktivnosti, vendar še vedno potekajo boji na področju Like. Kaj bodo prinesli naslednji dnevi, tega v Jugoslaviji ne ve več nihče.

Zaradi vojne na Hrvaškem je od velikega dela sveta odrezana tudi Slovenija, saj že nekaj dni ni mogoče vzpostaviti telefonskih zvez z bivšo Vzhodno Evropo, ZDA ter tudi Južno Ameriko. Vse te zveze potekajo preko Beograda, Slovenija pa se že intenzivno preusmerja na centralo na Dunaju.

Čeprav je v Sloveniji sedaj mirno, pa je vse več dokazov za to, da hočejo zvezne oblasti našo republiko uničiti na gospodarskem področju. V teh dneh je namreč izbruhnila nova afera, saj so cariniki na mejnem prehodu Ljubelj odkrili vozilo, ki je skušalo iz Avstrije v Slovenijo prepe-ljati veliko količino bankovcev po 1000 dinarjev (največji, ki obstajajo v Jugoslaviji). Točne številke zaradi poteka preiskave niso objavili, govorijo pa o več kot osmih milijonih dinarjev. Naj pri tem omenimo, da je dolar na uradnem jugo-

slovanskem deviznem tečaju po 22 dinarjev, na ljubljanski borzi ga prodajajo po 39 dinarjev, na črnem trgu na osrednji ljubljanski tržnici pa ga preprodajajo ljudem po 43 dinarjev. V zadnjih dneh se je celo dogajalo, da se je tečaj deviz na tržnici spremenil tudi petkrat na dan. Ta pojav je Slovincem v Argentini dobro znan, v domovini pa se z njim srečujejo prvič. Tudi v času najhujše hiperinflacije pred dvema letoma se je vrednost deviz spreminjala največ enkrat dnevno.

V Jugoslaviji je „uradno“ dinarje mogoče dobiti le v dveh institucijah — preko SDK (Služba družbenega knjigovodstva) ali v bankah. Narodna banka Jugoslavije je Slovenijo in Hrvaško pred časom izločila iz svojega sistema, kar pomeni, da omenjeni republiki ne dobivata več svežega denarja. Odkritje tihotapljenja novih bankovcev dinarjev preko Avstrije v Slovenijo je dokaz, da v Beogradu pospešeno tiskajo denar brez kritja, ga potem verjetno preko tujine spravljajo v Slovenijo, kjer na črnem tržišču kupujejo devize (predvsem nemške marke, ki jih trgovci prodajajo po 30 dinarjev) in s tem povročajo inflacijo. Trgovina se s tem ne konča, saj obstajajo domneve, da v Ljubljani kupljene marke potujejo nazaj v Nemčijo, kjer je za eno marko dobiti od 40 do 50 dinarjev. S tem denarjem se preprodajalci spet odpravijo v Slovenijo in nadaljujejo krog gospodarskega uničevanja. Dejstvo je, da so na Ljubelju odkrili povsem originalno pakirane in nedotaknjene zavoje dinarjev, ki niso bili ponarejeni. Zelo verjetno je tudi, da v Beogradu na ta način tudi financirajo krvave vojaške akcije, ki se širijo po vsej državi.

Marko Jenšterle

24. septembra

po telefaksu preko Nemčije

Plebiscit v Makedoniji

Na plebiscitu 8. septembra v Makedoniji so morali Makedonci odgovoriti na vprašanje, ali so za samostojno in suvereno državo Makedonijo s pravico, da se vključi v bodočo zvezo suverenih jugoslovanskih držav. Tega plebiscita se je udeležilo 71,85% upravičencev, to je malo nad milijon volilcev. Od teh je pritrdilno odgovorilo 95,09%. Ta plebiscit sicer ne pomeni, da bi se Makedonija takoj ločila od Jugoslavije kot Slovenija — vsaj tako so vsi zatrjevali — ampak le poudarja državotvornost makedonskega naroda, na katerega vedno pritiskata Srbija in Bolgarija. Albanci, ki se v vedno večjem številu naseljujejo tam, so ta plebiscit bojkotirali.

odmev, češ da se ni še nič spremenilo (kar je sicer preoster očitek, vendar se nanj lahko naveže vrsta drugih očitkov, upravičenih, neupravičenih ali ne več upravičenih). Na ta pomislek se lahko naveže vrsta očitkov, ki niso bili ali niso več realni.

• **V čem je razlika med prejšnjim in sedanjim statutom?**

Nekaj bistvenih razlik je (za primer dezideologizacija, sodelovanje izseljencev pri vodenju Matice idr.). Pogrešam pa radikalnejši prelom glede članstva. To članstvo je zelo megljeno, množično odprto in nezavezujoče, kar omogoča velike manipulacije.

Pogovarjal se je A. R. Slovenec, 6. septembra, št. 62

Kritike Sloveniji

Evropska dvajseterica je izročila slovenskemu zunanjemu ministru ostro protestno pismo, ki ga je objavila v vsej Jugoslaviji, v katerem opozarja Slovenijo na njene kršitve brionskih dogovorov. Gre za vprašanje jugoslovanskih oznak na slovenskih mejnih prehodih, kakor določa aneks dogovorov. Dr. Rupel je dejal, da ga preseneča trdota protesta, da pa so slovenske oblasti obljubila, da bodo storile vse, kar je mogoče, čeprav ne bo nobenemu lahko pri srcu, ko bo znova postavljaj jugoslovanske oznake. Očitki so po Ruplovem le delno upravičeni, saj so dosedaj Slovenci postavili že na petih mejnih prehodih dodatne drogeve z jugoslovanskimi zastavami.

Odnašajo, kar morejo

Jugoslovanska armada v svojem umiku odnaša res vse, kar ni vzdano ali pribito: z njo gre orožje, kuhinje, koši za smeti in — pa če verjamete ali ne! — pesek s teniškega igrišča (iz vojašnice Borisa Kidriča iz Šentvida). Hočejo odpeljati tudi osem ljubljanskih avtobusov, če jim TO ne vrne opreme, ki naj bi jo zaplenila.

DRAGA '91

1. septembra zvečer so se zaključili 25. študijski dnevi, ki nosijo ime po vasici, kjer so se leta 1966 prvič zbrali slovenski izobraženci iz vsega sveta in ki so vse do danes bili nekakšen parlament treh Slovenij. O stvareh, ki so bile pod komunističnim režimom v matici tabu tema, se je na Dragi odkrito in odprto razpravljalo. Lahko utemeljeno trdimo, da je s svojo kritičnostjo in s svojim nekonformizmom Draga veliko prispevala k zmagi demokracije na Slovenskem.

V petek popoldne je za predavateljsko mizo sedel dr. Justin Stanovnik, ki je v visoko strokovnem predavanju prikazal razvoj evropske misli in duha. Aktualna tematika je prišla do izraza v sobotnem predavanju predsednika Hrvatske matice dr. Vlada Gotovca, ki je orisal korenine srbsko-hrvaškega spora: te naj bi bile predvsem v različnem načinu mišljenju srbskega in hrvaškega naroda. Ta razlika naj bi segala še v čase, ko je na Balkanu potekala meja med vzhodnim in zahodnim delom rimskega cesarstva. V soboto je bilo še eno predavanje: slovenski minister za znanost in tehnologijo Peter Tancig je govoril o perspektivah slovenske znanosti, ki naj bi bile dobre, saj je Slovenija glede tega na boljšem kot ostale države v vzhodni Evropi.

Zanimanje je vzbudilo nedeljsko jutranje razmišljanje p. Marka Rupnika Vizija iz kaosa, kjer je bil govor o vprašanju odnosa krščanstva oz. krščanske vere do stvarnosti, ki nas obdaja in v kateri živimo. Na popoldanski okrogli mizi na temo Slovenija-realnost in vizija so predstavniki strank, ki delujejo v slovenskem parlamentu, predstavili svoja stališča o najpomembnejših vprašanjih, ki zadevajo usodo slovenske države.

Socialdemokratsko stranko je zastopal dr. Janko Prunk, Kmečko zvezo-ljudsko stranko Janez Podobnik, prenovitelje Borut Pahor, SDZ Tone Peršak, krščanske demokrate Ivan Bizjak, liberalno stranko Franc Golja, socialiste pa Vojko Volk.

Uvodni pozdrav je v imenu IS Slovenije izrekel minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular. Dejal je, da „Slovenija in slovenstvo še potrebujeta tako vitalno Drago“.

Potem, ko je Prunk uvodoma orisal

smernice lastne stranke, je Podobnik govoril o nujnosti življenjskosti slehernega političnega programa, pri čemer je kot primer navedel Janeza E. Kreka. Ob tem je podprl zakone o denacionalizaciji, privatizaciji in zadrugah. Pahor je prihodnost Slovenije videl v državotvorni politiki, evropeizaciji ter socialni skrbi. O razpokah med realnostjo in vizijo Slovenije je govoril Peršak, Bizjak pa je razpravljal o dokončnem priznanju Slovenije. Po njegovem mnenju le-to nujno spremlja sprejetje nove ustave in ekonomska osamosvojitve. Podobno je menil tudi Franc Golja.

V imenu socialistov je Volk poudaril, da so za razvoj države potrebni trije dejavniki, in sicer hitrost priznanja, razplet notranjih ravnotežij in lastninjenju ter političnoekonomska reintegracija v evropski prostor.

Poleg predstavnikov strank so se je udeležili še Jože Šušmelj, jugoslovanski generalni konzul v Trstu, Bojan Brezigar, deželni svetnik slovenske skupnosti, Ivo Jevnikar, deželni tajnik Slovenske skupnosti, Marija Ferletič, predsednica sveta slovenskih organizacij ter Stojan Spetič, slovenski senator v Rimu. Prvi del okrogle mize je neposredno prenašala slovenska radijska postaja Radio Trst A.

Cankarjev dom

Cankarjev dom je v letu 1990 pripravil 293 kongresnih prireditev; udeležilo se jih je skoraj 70.000 udeležencev, obiskalo pa je dom čez 35 tisoč ljudi. Mednarodni kongresni center je izvedel popis in izdal naslednje povprečne podatke: od 90 centrov bi vsak imel 64 nacionalnih kongresov in 20 mednarodnih. Cankarjev dom pa je imel 122 slovenskih in jugoslovanskih kongresov ter 38 mednarodnih. S temi podatki se Cankarjev dom uvrsti med enajste kongresne centre, ki so zasedeni več kot 330 dni na leto. Vendar pa dom ni zadovoljen s tem, saj je poleg števila posebno važna tudi kvaliteta kongresov. Zanje je treba poskrbeti tudi kakovostno postrežbo, česar pa v Ljubljani ni mogoče. Potrebovali bi čimprej hotel visoke kategorije s 300 sobami.

Predstavništvo Slovenije v Argentini

Pred časom smo poročali, da je Božidar Fink prejel pooblastilo zunanjega ministra Slovenije, da ga zastopa v Argentini. Zaposili smo ga, da pojasni naši javnosti, kakšne so njegove funkcije in kako jih namerava izvrševati.

Povedal nam je, da njegovo pooblastenje izhaja od ministrstva, ki je po zakonu pristojno za zunanje zadeve Republike Slovenije in prek katerega so predstavništva v tujini povezana z dejavnostmi drugih resorjev v vladi. Pooblaščen je, da v ministrovem imenu vzpostavlja stike in vodi razgovore s predstavniki državnih in drugih institucij v Argentini. V ta namen je predložil argentinskemu zunanjemu ministru pooblastilno listino in nadaljuje že prej začete razgovore za pridobitev argentinskega in tudi širšega priznanja Republike Slovenije. To je zdaj njegova neposredna naloga, pozneje pa bo treba v tej funkciji iskati poti za razvijanje sodelovanja med Slovenijo in Argentino.

Pooblaščenje, ki zagotavlja polno zaupanje Ministrstva za zunanje zadeve, obsega tudi naročilo, da se odpre predstavništvo slovenske države v Argentini, in sicer za čas do vzpostavitve medsebojnih diplomatsko-konzularnih odnosov. Funkcije predstavništva so smiselno enakovredne s konzularnimi nalogami. To je predvsem varovanje interesov Republike Slovenije in njenih državljanov s pobujanjem gospodarskega sodelovanja in kulturnih odnosov ter s pomaganjem rojakom pri urejanju osebnih zadev v zvezi z njihovim državljskim statusom. Te funkcije se bodo najbrž postopoma uvajale, najprej s posredovanjem informacij in navodil, šele pozneje z izvrševanjem neposrednih storitev, ko se bo odprl sedež predstavništva.

Do tedaj ali do morebitne uvedbe uradnih ur v kakem našem središču je predstavnik dosegljiv le po telefonu in telefaksu s številom 441-3418.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Vsako veselje malo traja. Tako se je hitro razblinilo tudi veselje vlade nad volilno zmago. In ker je do 27. oktobra še nekaj časa (tedaj bodo volitve v ostalih sedmih provincah), je treba porivati naprej voz gospodarskega programa. To pa seveda ni hvaležno delo: ne za sedanjost, ne za bodočnost, posebno kar se priljubljenosti tiče.

TEŽAVE SE VRAČAJO

Omenili smo že načrt vlade za reformo uradnega bančnega sistema. Po tej reformi bo deset tisoč bančnih uslužbencev državnih in provincijskih bank ostalo brez dela. Razumljivo je torej, da se protesti množijo, da so stavke vedno bliže in da mora vlada kazati močno voljo in zobe, da prepreči izbruh socialne nevolje. Hudo se bo ta reforma poznala zlasti po posameznih provincah, kar bo še bolj prizadelo šibko socialno stanje v notranjosti države.

Drug udarec je bila odločitev, da se krepko skrči struktura vojaških tovarn. Vojaška industrija je v Argentini doživela velik razmah, a ne v smislu, kot jo pozna jo drugje po svetu. Ni šlo le za proizvodnjo orožja, marveč vsevrstne izdelke, svoj čas tudi avtomobilov. Sedaj bodo te deficitne obrate zaprli ali pa jih po možnosti privatizirali. Država se bo tako med drugim odkrižala še sedem tisoč uslužbencev.

In tretja velika operacija se suče okoli rudnika Sierra Grande. Rudnik je deficiten, a nihče ne ve če zaradi nerentabilnosti ali zaradi slabe uprave. Vse življenje velike vasi je domala zamrlo in vse se suče okoli uspeha ali neuspeha protestov, ki so v teku. Te dni so delavci uprizorili pohod na Buenos Aires, medtem ko družine v protestu živijo na robu državne ceste.

Vse to globoko odmeva v družbi, ki dejansko ne ve, kaj naj bi storila. Večina se dobro zaveda, da je kruti položaj v katerem se nahaja država in družba sad desetletja slabe uprave, kraje in korupcije, pa še neresnosti domala vseh vlad. Ko se je bolezen že tako razpasla, da je celotnemu organizmu pretila smrt, je naravno, da vsak poseg, vsaka operacija, boli. Seveda, umestno je tudi staviti si vprašanje, če ni drugega načina ali vsaj anestezije, da se zdravljenje izvede s čim manjšimi bolečinami. V tej smeri je razumeti tudi poziv argentinskih škofov, ki so pred meseci v Catamarci izjavili, da ni mogoče naroda prisiliti v nevzdržno stanje na račun bodočega nejasnega zboljšanja.

A niso le gospodarske težave tiste, ki skrbijo vlado. Znova se je pojavil problem s sodno oblastjo v zvezi z raziskavo o narkodolarjih. Zaslediti je bilo poseg notranjega ministra in vsa zadeva je prišla v javnost, ko je minister za pravosodje enostavno zahteval od sodnice Servini de Cubría, naj poda ostavko. Zadeva se še ni razpletla in ni jasno, kako se bo, a gotovo ne bo šla v račun, še manj v prestiž vlade.

ZNOVA UVRŠČENI

Da se nekoliko pozabijo domače težave in dim pokrije druge, resnejše probleme, pa je ta teden argentinska vlada podvzela sicer pričakovano, a kaj polemičen korak: zapustila je Organizacijo gibanja neuvršenih držav.

Zgodovina tega gibanja in argentinske udeležbe v njem je kaj svojevrstna. Še predno so Tito, Nasser in Nehru formalno organizirali to tvorbo, je že Perón razglasil o „tretji“ poti med kapitalizmom in

marksizmom. In tu moramo pozabiti na fašistično primes peronističnega gibanja in gledati le njegovo nacionalno stran. Vendar se Argentina formalno ni približala organizaciji do povratka Perona iz izgnanstva. Tedaj je formalno pristopila kot polnovredni član organizacije.

Po padcu peronizma leta 1976 se je nova vojaška vlada namenila zapustiti ta mednarodni forum, češ da je le v službi marksizma. Pa je prišla vmes malvinska vojna in zunanji miniter Costa Méndez je pohitel na Kubo in se objel z diktatorjem Castrom. Glasovi neuvršenih so na zborovanju skupščine Združenih narodov dolga leta nagibali tehtnico drastično na argentinsko stran vsako pot, ko se je volilo v malvinski zadevi proti Angliji. Tudi se je z glasovi neuvršenih radikalni zunanji minister Caputo povzpел na predsedništvo zasedanja skupščine.

Stvari v Argentini so se spremenile. Radikali so bili poraženi in znova je zmagal peronizem. A tudi peronizem se je spremenil. Nič več „boja proti kapitalu“ kot še vedno poje peronistična himna, niti „tretje pozicije“. Smo na poti v „prvi svet“ in v njem moramo biti uvrščeni. Zato je država izvedla nediplomatsko potezo in s praznimi izgovori formalno zapustila gibanje.

To seveda nima prav nobene praktične važnosti. Ne v prid, ne v škodo. Glasov neuvršenih ne potrebujemo več, niti za malvinsko zadevo, ki je že pozabljena „pod dežnikom“, pod katerim tečejo pogovori z Anglijo. Neprimerna je le priložnost, ker se hoče preveč jasno pokazati, kako petolizno proameriški smo. Zadeva ima mnogo opraviti s samospoštovanjem in tega ni da bi metali mačkom. Ta korak je v mnogih ozirih podoben omenjenem dejanju.

IN ŠE NEKOLIKO POGAJANJ

Pretekli teden je vlada spravila v tek tudi tako obljubljen in opevan dialog „z vsemi političnimi silami“ v državi. Še pred volitvami sta tako Menem kot za njim novi notranji minister Manzano obljubljala to gesto. Dialog naj bi vodil do novega sporazuma, katerega rezultat bo v zadnji instanci sprememba argentinske ustave in skupen enoten odnos do velikih problemov, ki tarejo argentinsko državo in družbo.

O tem dialogu in njegovem pomenu in okoliščinah, kaj več prihodnjič. Za danes omenimo le, da je vlada posegla v notranje ramere opozicije, ko je znova obudila bivšega predsednika Alfonsina. Z njim se mora uradno pogajati v prvi vrsti ker je še vedno formalno predsednik radikalne stranke. In ker mu zaenkrat nobeden od njegovih nasprotnikov v stranki noče zadati smrtnega udarca, čeprav se marsikomu po tem cedijo sline. Praktičnih rezultatov tega dialoga seveda ni videti. Jasno pa doslej to kaže, da ima vlada politično iniciativo in da opozicija pleše po njenih notah.

LJUBLJANA — Lansko leto so natisnili manj knjig: 1853 naslovov v skupni nakladi 6,3 milijona izvodov, medtem ko je bilo prodanih 3,2 milijona. Največ knjig je izšlo leta 1974 (2568), prodanih pa leta 1987 (4,5 milijona). Razdeljenih po temati, so številke naslednje: 25,1% s področja družbenih ved, 22,8% je bilo leposlovnih, 21% medicinskih in tehničnih, 11,7% o umetnosti, 6% pa pripada drugim področjem.

SLOVO OD SAMOUPRAVLJANJA

Uvodna beseda predsednika slovenske vlade Lojzeta Peterleta o lastninskih zakonih na zasedanju vseh treh zborov skupščine

Smo pred zaključno razpravo o skupini zakonov, katerih izvedba bi normalizirala Slovenijo in zaslužijo oznako zgodovinskosti — tako z vidika popraviljanja preteklih krivic kot z vidika vzpostavljanja normalnega lastništva.

Cilj gospodarske reforme v Sloveniji je ustvariti normalno tržno gospodarstvo, kar pomeni, da mora Slovenija čimprej osvojiti prakso, ki se je pokazala za uspešno na Zahodu. Hrbtenica tega je privatizacija. Brez privatnega lastništva je slovensko gospodarstvo obsojeno na stagnacijo. Zgodovina družbene lastnine kaže, da tam, kjer ni privatnega lastništva, vladata neučinkovitost in pomanjkanje dinamizma. Še posebej pa velika državna podjetja vse prevečkrat trpijo kronične izgube, ki onemogočajo vzdrževanje makroekonomske stabilnosti s hudimi posledicami za celotno gospodarstvo. S privatizacijo so povezani štirje glavni cilji:

1. Hitra in široka preobrazba družbene lastnine

Način, ki ga ponuja predlog zakona, to omogoča. Kolikor prej bomo to preobrazbo začeli in končali, toliko prej bo prešlo naše gospodarstvo v normalne razmere in toliko prej bomo deležni tudi zaupanja drugih, med njimi posebej tujih investitorjev.

2. Socialna pravičnost

Zakon ponuja pošteno razdelitev, tako da bodo vsi državljani Slovenije udeleženi v novi strukturi lastništva, vsi bodo postali lastniki. Delavci in menedžerji bodo dobili del delnic, nekaj delnic pa bodo dobili vsi državljani prek vzajemnih in pokojninskih skladov. Narobe bi bilo, če bi ena od družbenih skupin dobila nesorazmerno večji delež.

3. Razvoj korporacij

Po tem zakonu se bodo razvile korporacije zahodnega tipa z značilnimi spodbudami za dobiček in rast. Srednja in velika podjetja bodo prešla v pravno obliko, kakor je v veljavi na zahodu. Uveden bo upravni odbor direktorjev, ki bo zastopal nove lastnike in nadzoroval menedžerje.

4. Razvoj finančnih institucij

Zakon postavlja nujno potrebne finančne institucije, kot so vzajemni skladi, ki bodo odigrali dve pomembni vlogi.

Prvič — nekaj delnic slovenskih podjetij bo brezplačno razdeljenih prebivalcem Slovenije, s čimer bodo na preprost način dobili lastništvo nad delom sedanjega družbenega kapitala republike.

Drugič — zasebni vzajemni skladi bodo delničarji v slovenskih podjetjih in bodo pozitivno vplivali na menedžerje teh podjetij. Podjetjem bodo vzajemni skladi zagotavljali alternativno možnost pridobivanja finančnih sredstev iz komercialnih bank, gospodinjstvom pa bodo ti skladi zagotavljali alternativno možnost vlaganja prihrankov namesto vlaganj v komercialne banke, kar pomeni, da bodo lahko imela drugačne oblike premoženja, in ne zgolj pologov z obrestmi. Vzajemni skladi bodo izboljšali finančno strukturo republike.

Jasno je, da zakonodaja s tako dolgoročnimi posledicami spodbuja široko in tudi močno polarizirano razpravo, v kateri ne manjka niti groženj z izsiljevanjem. Kljub temu, ali pa prav zato, mislim, da

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle med govorom v parlamentu; za njim od leve predsedniki zbora združenega dela prof. Jože Zupančič, družbenopolitičnega zbora dr. Ludvik Toplak in zbora občin Ivan Bizjak.

(Foto Drča, Slovenec, 12. sept.)

bi morali združiti sile za tak način sprejemanja te zakonodaje, ki nas bo popeljal v novo in splošno koristno družbeno in gospodarsko strukturo. Če je Slovenija, po mnenju marsikoga, po volitvah na mehak način prehajala v nove odnose, ne vidim pravega razloga, da se ne bi tega načina držali tudi pri spreminjanju lastniške sestave. To pa se mi zdi mogoče samo ob predpostavki politične in strokovne korektnosti, ki pa je dosedanje razprave niso prav prepričljivo dokazovale.

Dovolite, da se pomudim pri nekaterih glavnih očitkih, ki zadevajo zakon o privatizaciji, posredno pa tudi zakon o denacionalizaciji:

1. Obračun z delavci, kraja delavskega premoženja

Tisti, ki trdijo to, še enkrat ponujajo delavcem črnega Petra. S tem, ko kličejo delavce na ulico, na podlagi neresničnega prikazovanja namenov zakona, seveda delavcem ne bodo pomagali. Dejstvo je, da šele ta zakon delavcem res nekaj daje. Postali bodo solastniki dosedanjega družbenega premoženja in soupravljalci, za preteklost pa vemo, kdo je upravljal v njihovem imenu. Tisti tudi pozabljajo, da je dvesto tisoč in več razlaščenecv nemajhen del slovenskega delavstva, saj tisti, ki so bili ob imetje, menda niso mogli biti veleposestniki ali direktorji. Veseli so bili, če so lahko bili delavci. In okrog šesto tisoč dedičev ukradenega imetja je bilo in je v zelo podobnem položaju kot razlaščenci.

2. Navzočnost stroke

Poslušam, da stroka ni bila vključena in da je treba zakon vrniti v fazo osnutka, da bo stroka lahko povedala svoje. Naj bo jasno, da nam pri tej preobrazbi ne morejo pomagati isti strokovnjaki, ki so sodelovali v povojni nacionalizaciji, niti njihovi politični dediči niti strokovnjaki za samoupravljanje. Pomagajo nam lahko ljudje z jasno idejo, ljudje, ki to znajo in imajo s tem izkušnje. Izbrali smo najboljše iz sveta, ki je tak pristop preizkusil. Ker smo povabili k sodelovanju take strokovnjake, imamo pred seboj predlog zakona, ki omogoča najhitrejšo pot v učinkovito

gospodarstvo in ki je hkrati pravičen, ker daje vsakemu nekaj.

3. Menedžerji

Tisi, ki imajo privatna razodetja o obglavljanju menedžmenta in izhajajo verjetno iz spominov na revolucijo, ki je radikalno pometla — nekatere do smrti — z vseh mest, za katera so se revolucionarji odločili. Spet govorijo o rdečih direktorjih in napovedujejo čistke. Gospe in gospodje, nič takega se ne bo zgodilo. Vpeljali bomo samo lastniški strukturi primerno pravnost, katere bistveni del je tudi kontrola menedžerjev. Ti bodo kot državljani Slovenije ali kot delavci dobili svoj delež, njihova bodoča uspešnost in položaj bosta odvisna od njihove strokovne prepričljivosti in učinkovitosti in prepričan sem, da se bodo vsi dobri mene-

džerji obdržali. Ponavljam: Nobenega direktorja še nisem vprašal, ali je rdeč ali ne, vedno vprašam samo, kako mu gre podjetje.

4. Vloga države

Kritiki pravijo, da gre za novo nacionalizacijo, da bodo Slovenci duše prodali državi. Gre za več ko za nerazumevanje zakona. Vloga države je jasno opredeljena v časovnem in vsebinskem smislu. Vloga države je začasna in posredna. Naj se ob tem spomnimo, da Slovenija po volitvah ni več enopartijska država s partijskim monopolom nad gospodarstvom, ampak demokratična država. Natančno vemo, koliko je tak odnos v preteklosti škodil gospodarstvu. Ta zakon ponuja najhitrejšo pot iz posledic takih odnosov. Zagotavljam vam tudi osebno angažiranje za uveljanje strokovnih kriterijev pred političnimi.

Zanimivo in pretresljivo je, da je nekaterim kritikom zakona o privatizaciji, na podlagi cinične jasnovidnosti, vse vnaprej jasno, tako vidijo samo črno in s tem plašijo še druge. S tem seveda ne bomo daleč prišli.

Zakon ponuja jasne in v svetu preverjene rešitve. S tem zakonom predlagamo pot za vstop med uspešne ekonomije. Ko bomo med njimi, naj pride do izraza vsa naša iznajdljivost na družbenem in gospodarskem področju, v tej fazi pa je bolje, da se po skoraj pol stoletja socialnega in gospodarskega eksperimentiranja na živih ljudeh, takemu načinu odpovemo.

Ne smemo se več obirati!

Na poti v Evropo enakopravnih političnih subjektov ima posebno vlogo hitrost odločanja in izvajanja odločitev. To posebej velja za zakon o privatizaciji. Šele s spremenjeno lastniško strukturo bomo dobili v roke pravi potni list in se tudi poslovili od samoupravljanja. Pričakujemo, da bo skupščina Republike Slovenije obravnavala predlagano zakonodajo tudi v pravkar omenjenem okviru.

SLOVENEČ, 12. septembra 1991

Dialogi št. 7 - 1991

Dialogi, mariborska revija za kulturo, imajo letos drugačno oblikovno podobo, kot smo je bili navajeni, bistveno pa se je spremenil tudi njihov vsebinski koncept. Sedma številka, ki jo je v celoti uredil Lev Detela, slovenski pisec z Dunaja, je na poseben način »slovensko« obarvana. Njen tematski naslov je jasen: **Slovenska zdomska književnost zadnjih let**. Detela v uvodu pojasnjuje, da je ta posebna številka revije nastala od pozne jeseni 1990 in da so v njej natisnjena besedila še pisoih zdomskih avtorjev. Njihova dela so večidel prvič objavljena. Po njegovem mnenju pričujoči izbor ustrezno dokumentira trenutno stanje v slovenski zdomski literaturi v času odločilnega preloma.

In kaj lahko preberete v omenjeni reviji?

Številko uvedejo tri črtice, Valovanje, Zemlja in Mati, Jožeta Žoharja (Avstralija), nadaljuje pa se z nekoliko daljšo prozo Stanka Kocipra (Argentina) Tjašek Gómez počiva v Pampi. Kot prozaista se predstavljata Tone Brulc in Pavel Štrukelj (Argentina); prvi z zapisi Niso zdržali! in Gobarjeva jesen, drugi pa z zgodbama Bilo bi pravično in Skriti čevlji. An-

drej Rot, ki zdaj že nekaj časa živi v Sloveniji, objavlja kratko prozo z naslovom Naseljevanje, razmišlja pa tudi v intervjuju, ki ga je pripravil Lev Detela.

S svojimi stvaritvami nas seznanjajo tudi nekatera pesniška imena: Bert Pribac, ki je v Sloveniji že kar uveljavljen avtor, Vladimir Kos (Japonska), Jože Cukale (Indija, Armenija), Milena Soukal (ZDA), Ted Kramolc (Kanada), Vinko Beličič (Italija), Tine Debeljak ml. (Argentina), Peter Košak (Avstralija) in Milena Merlak (Avstrija).

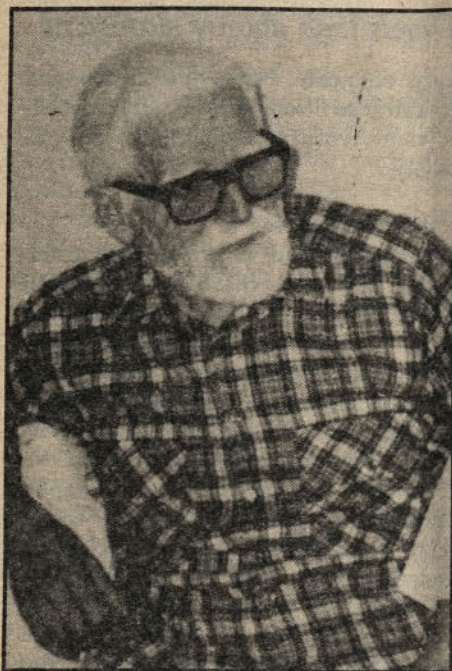
Številko dopolnjujeta z dramskima tekstoma Zorko Simčič (Argentina), prispeval je peti prizor svoje drame Zgodaj dopolnjena mladost, in France Papež (Argentina), ki objavlja poetično dramo v dveh dejanjih z naslovom Gozd.

Tematsko zasnovane Dialoge zaključuje urednik, in sicer s tremi kratkimi proznimi utrinki, nato pa s pregledom slovenske zdomske književnosti, izborom pomembnejših leposlovnih publikacij slovenskih zdomskih avtorjev (1945-1990) in podatki o piscih iz pričujoče revije.

Mateja Komel

SLOVENEČ, 12. septembra 1991

Marjanu Willenpartu v spomin

Ko sem hotel napisati spominsko besedo ob smrti našega dragega prijatelja Marjana Willenparta (23. junija 1991), sem spoznal, kako pomanjkljivo in pozno se ga spominjamo. Vpraševal sem se, kaj je bilo tisto najvišje, kar je Marjana Willenparta poleg človečanskih vrednost uvrstilo med zaslužne slovenske može.

Če se ozremo na njegovo življenjsko delo, ga moramo opredeliti na gledališko področje kulturne dejavnosti. Naj omenim dve drami, ki ju je napisal kot gledališki pisatelj, Krpanov nagrajenec:

Zadnji krajec (Meddobje), psihološka drama, ki je imela na odru velik uspeh, in Vnučka, ki prikazuje tri rodove slovenskih emigrantov in je bila tudi uprizorjena.

Nedvomno pa je pokazal svoje največje umetniške stvaritve kot režiser in igralec. Prvič je visoko izstopil že v taborišču z

odličnim in nedosegljivim Hamletom, ki so se mu tudi sami Angleži čudili. Tu v Argentini bo pa zadostovalo, če bi se spomnili samo Kristalne menežerije, o kateri je zapisal kritik: „Marjan Willenpart je dober režiser, a pri tej predstavi je njegov režijski uspeh presegel vse pričakovanje in mu brez pridržka lahko priznamo resnično umetnost.“ Občinstvo pa, ki je s ploskanjem pritegnilo mojstra režiserja na oder, je bilo mnenja, da je bila to doslej najbolje igrana predstava na tem odru.

Ne samo Slovenci, temveč tudi Argentinci, poklicni igralci iz gledališča San Martín, so mu dali priznanje in celo povzdignili njegovo scenično zasnovo, češ da je boljša od njihove.

Marjan Willenpart zasluži tudi izredno zahvalo za razne predstave, ki jih je pripravljaval za: Zavod v Adroguéju, misi-jonske proslave, Naš dom v San Justu, Slovenski dan itd.

Kakor je bil izjema med režiserji, tako je bil tudi izreden kot igralec, pa če se je samo za trenutek prikazal na odru. Kot je na primer pri Vombergajevi Vodi uprizoril lik berača, ali nepozabno karikaturu vodje gasilske čete.

Posebno pa naj se še spomnimo njegove nemajhne pomoči, ki jo je nudil našemu gledališču z napotki in zaznavami lastnih izkušenj, ki pa se jih ne da naštevati. Za vse te pa vsakdo, ki jih je bil deležen, dobro vé.

S ponosom se lahko spominjamo umetnika Marjana Willenparta, saj je za nas umetnost kulturna dobrina velikega pomena. Znak zrele družbe pa je, da ne pozabi svojih velikih mož. Da nam bodo ti pomenili zagotovilo rasti in napredka, moramo z njihovim delom nadaljevati. Žal do sedaj Marjan Willenpart nima naslednika.

S. Š.

Za zgodovino Slomškovega doma

Danes praznujemo 30-letnico Slomškovega doma. Spomin nehotе uhaja nazaj. Nisem zgodovinar ne govornik, pa vendar bi rad opisal začetne težave, saj nas je prič vedno manj, bilo bi pa škoda, ko bi ta prva leta šla v pozabo.

Težki časi so bili začetki slovenskega šolskega tečaja, kamor smo pošiljali svoje otroke. Tečaj se je sélil od enih nun do drugih pa zopet nazaj. Na nekem roditeljskem sestanku v dvorani župnišča v Ramos Mejiji je voditeljica Anica Šemrov poročala o delu in težavah gostovanja. Po tem je gđ. Anica rekla: „Vas pet, ki pošiljate v šolo največ otrok, poskrbite za nov prostor.“ To smo bili: Prešeren, Pintar, Potočnik, Pergar in Brula. Ukaz je bil dan, sklep storjen. Ob stran nam je stopil takratni župnik Janez Kalan. Pričeli so se razgovori in seje tudi pozno v noč. Spomnim se, da smo prvo sejo imeli kar na domu gđ. Anice. Ona je tudi dala prvi prispevek, 2000 pesov, kar je bilo takrat, mislim da leta 1958, kar cela plača.

Takoj smo šli iskat primerno parcelo. Kmalu smo jo našli, to je bila tu, prva, kjer so sedaj kuhinja, oder in naprej mladinska soba. Bila nam je všeč, pa tudi dobre prometne zveze je imela. Kje dobiti sedaj denar? Kaj drugega nam je ostalo kot nabiralna akcija. Vsak je povabil še enega spremljevalca, razdelili smo si okolico in na sam praznik 9. julija šli od družine do družine, od vrat do vrat. Težko je šlo. Rojaki so se borili za lastni obstanek, imeli so začetne težave pri delu, majhne otroke, mnogi so zidali sami. Marsikateri so omahovali, mi pa nismo odnehali. Prva parcela je bila zaarana in podpisana kupna pogodba. Kmalu smo naredili tudi prvo tombolo na tem našem zemljišču. Videli sma pa, da bo vse to premajhno. Toda, glejte, že se nam je ponudila prilika nakupa sosednje parcele s hišo, ki je bila z nekaterimi popravili takoj uporabna, in že je bila sklenjena nova kupčija; zahtevala je novega napora, no-

vih sodelavcev, pa tudi novega zagona. Komaj smo se malo preuredili, že smo na pobudo samega g. Kalana in pod njegovim vodstvom prenesli podobo Marije Pomagaj iz farne cerkve in od tedaj Kraljica Slovencev domuje med nami na slovenskem otočku sredi Ramos Mejije. Tudi slovenski šolski tečaj, ki je takrat gostoval v takozvani „hiralnici“, se je preselil na slovenska tla.

Pričela se je prizidava s tem, kar je danes mladinska soba, nato blagoslov temeljnega kamna, kar je danes mogočna stavba Slomškovega doma, ki ga je blagoslovil prelat France Novak, botrovala sta Kati Potočnikova in Herman Zupan st. Odboru Slomškovega doma je tedaj predsedoval Marjan Schiffrer, gradbenemu odboru pa Herman Zupan ml. Tako se je končal prvi del zgradbe.

Ker se je življenje lepo razvijalo, so nam takratni sosedje proti mali odškodnini odstopili zadnjo polovico sosednje parcele, kjer smo si uredili igrišča z odbojko; slednjič so proti gotovi odpravnini zapustili še zadnji del zemljišča. Plačali smo vse zastarele davke, toda tik pred 20-letnim zasedbenim rokom so nas začeli tožiti neki namišljeni lastniki. Tu pa nam je iz zagate pomagal po več kot desetletnem posredovanju in dokončno pridobil parcelo za Slomškov dom dr. Janko Brumec. Ta dvorana pa je bila zgrajena, ko je odboru predsedoval Matevž Potočnik.

Zemlja in zidovi pa še niso Slomškov dom. Bila je naša volja do življenja, boj za obstanek in napredek. Čeprav begunci smo bili prepričani o svoji resnici, od tu naša notranja moč, po kateri nam ni bila nobena žrtev pretežka. Bili smo mladi idealisti, zavedni Slovenci. Bili so duhovniki in učitelji, otroci in starši, pevci in igralci, mladi in stari, vsi ti so napolnjevali in še napolnjujejo te prostore, jim dajemo vsebino in smisel. Duhovni, da, tudi škofje so nas utrjevali v veri in nam razblinjali dvome. Velika večina nas je ostala zvesta in trdna.

Pa boste rekli, zakaj vse to popisovanje, zakaj vsi ti spomini? Rad bi povedal našim maldim, koliko ljubezni je bilo vložene v te zidove, naj ne dopustijo, da bi samevali. Naj se tako kot njihovi očetje in stari očetje z veseljem shajajo ob griču sredi pampe, prostorih, ki smo jih posvetili našemu svetniškemu škofu Antonu Martinu Slomšku. Ko smo 2. septembra 1976 obhajali 15-letnico Doma z veličastnim taborom, smo zapisali: Slovenska beseda naj bo na častnem mestu v slovenskem domu. Danes je to še bolj veljavno kot takrat.

Slovenija je v zadnjih letih doživela velike spremembe. Z radostjo v srcih jih spremljamo. Toda zdi se mi, da bi bilo napak, če bi pri tem zanemarili naš Slomškov dom. Trdni na svojem in odprti navzen bi moralo biti naše geslo.

Naš rod je gradil, kolikor je bilo v naših močeh vseh teh 30 let to skupnost, tole našo Slomškovo srenjo, in mislim da z dokajšnjim uspehom. Na vas mladih pa je, da doseženo ohranjate in izboljšate. Za nas je bila domovina mačeha, to nas je sililo v obrambo in v tej smo bili močni. Vaša naloga — mislim predvsem na mlade — pa je v nekem oziru še težja. Močni morate biti sami v sebi, pa močni tudi navzven, da se bo vaš glas slišal v domovini, iz katere še vedno rastejo vaše korenine. Slovenija prehaja v prvi svet. Težko ji bo, če se njene oblasti dokončno ne bodo izmotale iz kupa laži, naj se ta laž imenuje narodnoosvobodilna borba ali sodelovanje z okupatorjem, pa naj bodo to imenovani narodni heroji ali t.i. kvizlingi, ki trohniijo v kraških jamah in breznihi širom Slovenije. Resnica bodi pred svobodo. Šele ko bo v Sloveniji uradno povedana vsa resnica, bo imela Slovenija vso svobodo.

FRANC PERGAR

RAST V SLOVENIJI

Včeraj popoldne nas je pri Slovencu obiskal RAST (Roj Abiturientov Srednješolskega Tečaja). Triindvajset deklet in fantov je mladostno razveselilo osebje pri Slovencu. Najbrž so vsi prvič na obisku v Sloveniji. Nekaterim so besede tekale lepo, drugim naravnost kakor po olju in celota kaže, da sobotne poti do Slovenske hiše v Buenos Airesu niso bile zaman. Letošnji promoviranci so prvič v zgodovini RASTI svoje »taborjenje« namesto v osrčje Andov preselili v... Slovenijo.

Kdo so ti abiturienti? Damjan Ahlin, Andrej Bohinc, Tomaž Boltežar, Marcel Brula, Nancy Brumec, Marko Grabnar, Gabrijel M. Indihar, Matija Jesenovec, Matija Klemečič, Barbara Kobi, Veronika Marolt, Gabrijel Oblak, Andrej Rode, Marcela Skvarča, Marjan Stanič, Monika Urbanija, Veronika Tekavec, Veronika Vivod, Irena Zarnik, Andreja in Pavlinka Zupanc, Olga Žakelj. Na skupinski fotografiji je levo mag. Marjan Loboda in desno glavni urednik Slovenca.

Draga dekleta, dragi fantje, srečno pot v življenju, srečno pot na »taborjenje« v Sloveniji, naši dragi očetnjavi!

(Fotografija: Primož Lemež) - SLOVENEK, 12. septembra

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: Dne 12. septembra se je rodila v družini dr. Viktorja Leber in ge. Regine roj. Truden hčerka, ki bo pri krstu dobila ime **Štefanija**.

Čestitamo!

Krsta: V župni cerkvi sv. Miklavža v San Justo je bil krščen **Marjan Andrej Dolenc**, sin Lojzeta in Marte roj. Jemec. Botrovala sta Jože Burja in Olga Dolenc por. Kociman. Krstil je župnik Matija Borštnar.

V Churruci pa je bil krščen **Marko Jerman**, sin pok. Marka in Monike Jenko, botra sta bila Toni Jerman in Marija Jenko por. Laudani.

Staršem iskrene čestitke!

Poroka: V cerkvi Marije Krajice v Slovenski vasi sta se poročila **Marija Župančič** in prof. **Aleksander Strah**. **Čestitamo!**

Nova diplomantka: 8. avgusta je na Universidad Nacional de Córdoba končala študije in postala „licenciada en fisioterapia y kinesiología“ **ga. Cecilija Habjan** por. Cordero. **Čestitamo!**

Praznik v Slomškovem domu

Ob 30-letnici blagoslovitve (1961-1991)

V nedeljo, 15. septembra, je Slomškov dom, ustanova, ki družijo rojake v enem od zahodnih predmestij Velikega Buenos Airesa — Ramos Mejiji in okolici — slavil svoj praznik. 30 let je že minilo, odkar je zaplapolala na tem „slovenskem griču sredi argentinske pampe“ (kot je rekel dr. Tine Debeljak) slovenska zastava, in je bil skozi vsa ta desetletja središče in prizorišče tolikih lepih srečanj, kulturnih, družabnih in športnih dogodkov. Skozi slovensko šolo v Slomškovem domu so šle v teh letih generacije mladine, ki danes nadaljujejo delo svojih očetov in dedov.

Slavje se je pričelo v dopoldanskih urah, ko sta botra Doma ga. Katica Potonik in član odbora Tone Selan dvignila na drog argentinsko in slovensko zastavo ob spremljavi obeh himen. Novo slovensko državno zastavo je preje blagoslovil župnik Jože Škerbec. Predsednik Doma lic. Marjan Schiffrer je nato izrekel toplo dobrodošlico zastopnikom slovenskih domov in organizacij in številnim udeležencem, ki so prihiteli na slavje. Poudaril je veselje ob 30-letni rasti in razveseljivo dejstvo, da smo dočakali čas, ko se v Sloveniji in v svetu zbiramo ob enaki zastavi in nas vse družijo. Zastavonoša je nato v spremstvu narodnih noš načeloval sprevedu v gornjo dvorano k maši. Sveže in doživeto petje mladinskega zbora je spremljalo mašo, ki jo je daroval delegat dušnih pastirjev v Argentini prelat dr. Alojzij Starc in somaševal župnik Jože Škerbec in Tone Bidovec. V pridigi je prelat nakazal, kako nas naš veliki zavetnik in svetniški škof Slomšek še vedno uči, in kako je njegova oporoka še kako aktualna: „Sveta vera bodi vam luč, materni jezik pa ključ do narodne in zveličavne omike“.

Skupno kosilo, ki so ga pripravile požrtvovalne gospe in ga postregla madrina, je bilo obenem prijetno družabno srečanje. Ob pogovoru in srečolovu, ki so ga pripravile gospe, je kar hitro minil čas v pričakovanju popoldanskega sporeda.

Akdemijo v dvorani je pripravila Alenka Poznič s sodelavci. Arh. Marijica Snoj si je zamislila bogato sceno, zasnovano na geslu „Bodi zdrava, domovina“, ki je blestela na čelu odra. Čez vso sceno se je ob slovenski zastavi razgrinjala tipična slovenska pokrajina, poudarjena z lučnimi učinki, delo Toneta Kržišnika, Staneta Snoja ter Aleksa Kastelica in Klavdija Selana. Program je uvedel Marjan Loboda ml., ki je nato tudi povezoval posamezne točke. V imenu organizirane slovenske skupnosti v Argentini je izrekel pozdravne besede predsednik Zedinjene Slovenije prof. Tine Vivod. Med drugim je

poudaril: „Veliko energij, volje in idealizma je bilo treba, da je zrasla ta močna skupnost, ki se imenuje Slomškov dom. Po 30 letih je prav, da pogledamo nazaj, a še bolj je potrebno naš pogled usmeriti tudi naprej, kajti vse je mogoče še izboljšati. Doseženi uspehi so dokaz, da zmoremo!“ Zatem je eden izmed pionirjev Slomškovega doma in nekdani njegov predsednik France Pergar podal nekaj izsekov iz zgodovine prvih let. Njegov govor priobčujemo na drugem mestu našega lista.

Program akademije so izvajali recitatorski dekleški zbor (Helena Rode, Andreja Škraba, Marjana Žakelj, Lučka in Mojca Vomberger, Sonja in Danijela Avguštin, Ana Lavrič, Olga Bohinc in Marjana Grabnar): Kurentova pesem (I. Cankar), Kraški piloti (R. Maister) in Naš narodni dom (S. Gregorčič), Lojze Lavrič ml. je predvajal Ljudsko štetje (M. Hartman) in Nežka Štefe Triglav (A. Gradnik). Recitacije so bile izvrstno podjane, kar je zasluga v veliki meri režiserja lic. Stanka Jerebiča. Izbrane tekste so smiselno poživili in obogatili plesi folklorne skupine, ki jo vodi prof. Anka Smole, in odlično petje zbora Gallus pod vodstvom Anke Savelli-Gaser (Znamenje, Bodi zdrava domovina, Kolo, O poglejte ptičke, Rož, Podjuna, Zila, Triglav in Slovenija v svetu). V imenu Gallusa je Domu čestitala Lučka Ahčin in se zahvalila za gostoljubja, ki ga zbor že toliko let uživa v Domu.

V družabnem delu slavja je nastopil Slovenski instrumentalni ansambel in z izbranimi točkami poskrbel za veselo razpoloženje in ples.

Msgr. Anton Orehar počiva v slovenski cerkvi

V sredo, 18. septembra 1991, smo presneli krsto z zemeljskimi ostanki rajnega msgr. Antona Oreharja iz grobnice družine H. Zupana na pokopališču v San Justu v slovensko cerkev Marije Pomagaj v Buenos Airesu.

Sedaj počiva ob spominski steni blizu oltarja, na katerem se vsak dan daruje sv. maša. Na njegovem grobu je napis: Msgr. Anton Orehar, rojen 13. junija 1910, umrl 7. marca 1986.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo družini H. Zupana, ki je več kot pet let nudila prostor v svoji grobnici, in vsem, ki so nam ob prevozu in pokopu stali ob strani.

V imenu slovenskih dušnih pastirjev delegat dr. Alojzij Starc
Buenos Aires, 21. septembra 1991

LJUBLJANA — Železniški tiri proti jugu zaradi bojov na Hrvaškem ne prevažajo vagonov. V Ljubljani menijo, da njihovi kolegi z juga ne kažejo nobene pripravljenosti za vzpostavljane prometa, če ga celo ne ovirajo zavestno. To je tudi razlog, da je mnogo vojaških vlakov, nato-vorjenih z bojnim materialom, blokiranih in ne more iz Slovenije.

OLIMLJE — Samostan in lekarno v Olimlju počasi obnavljajo in restavrira-jo. V njem so bili najprej pavlinci iz Lepo-glava (1663-1782), potem je bila le župna cekev, v kateri je pel novo mašo Anton Martin Slomšek. Zdaj pa se bodo vanj vselili minoriti iz Ptuja.

LJUBLJANA — Koncert angleških in italijanskih pesmi za tenor in lutnjo so pripravili v ljubljanskem magistratu. Nastopila sta tenorist Marjan Terček in Boris Šinigoj na lutnjo. Na Peklenskem dvorišču v Križankah pa so poslušali nastop ljubljanske skupine Camino verde z latinskoameriško glasbo. Izvajali so ljudske pesmi iz Paragvaja, Argentine, Čila, Mehike, Bolivije in Kube. Lani so že posneli kaseto z naslovom Muchacho.

KRŠKO — Jedrsko elektrarno bi Slovenija zaprla v letu 1995, če bo do tega časa zagotovljen električni tok iz drugih virov, predvsem iz verige savskih elektrarn. Tako je zatrdil predsednik vlade Peterle koroškemu deželnemu glavarju Zarnattu, ko se je mudil na obisku v Krškem.

Mogoče ne veste, da...

— da je bil znani p. Roman Tominec, ki je pred kratkim umrl, v prvih povojnih časih v enem letu poklican 65-krat (petinšestdesekrat) na Ozno zaradi verouka...

— da prenovljena slovenska Komunistična partija — Stranka demokratične prenove — šteje zdaj 25.000 članov...

— da je bil 21. decembra 1990 v Buenos Airesu ustanovni zbor SLOVENSKO-LATINSKOAMERIŠKE TRGOVSKE ZBORNICE, v kateri se je včlanilo 42 slovenskih podjetnikov in profesionalcev...

— da je slovenska gimnazija v Celovcu zbrala za Kurde 35.000 šilingov...

— da je dr. Vekoslav Grmič — kot dokumentira Ljerka Bizij v svoji knjigi CERKEV V POLICIJSKIH ARHIVIH (str. 15-17) — po romanju slovenskih duhovnikov v Rim v oktobru 1979 na obisku pri Mitju Ribiču zelo neugodno govoril — on, kandidat za mariborskega škofa! — o papežu Janezu Pavlu II. („človek, ki se bolj ukvarja s politiko kot s teologijo, ki nastopa triumfalistično, hoče narediti vtis Boga na zemlji, govori dvoumno...“)

— da je univ. prof. Andrej Capuder, eden od voditeljev Slovenskih krščanskih demokratov in minister za kulturo v Demosovi vladi, izdal pri Slovenski Matici roman ISKANJE DRUGEGA...

— da sta v soboto, 15. maja, na slovenski slovesnosti ob lipi sprave na ljubljanskih Žalah skupaj dvignila slovensko zastavo partizan in domobranec...

— da nekateri poslanci slovenske skupščine razmišljajo o predlogu, da bi za dan vstaje slovenskega naroda proglasili 12. maj, dan, ko je na Mali gori pri Ribnici padel tigrovec Danilo Zelen...

MLADIKA, Trst, št. 5/6

LJUBLJANA — Obisk dramskih predstav raste, glasbenih pa upada. To je bilanca za sezono 1989/90, ko si je bilo možno ogledati 110 dramskih in lutkovnih predstav ter 24 opernih in baletnih, vse seveda v poklicnih gledališčih. Zabeležiti je bilo 2.700 predstav, ki si jih je ogledalo 620.000 ljudi.

CELOVEC, Avstrija — Celovski sejem je zbral 900 razstavljalcev, od katerih je bilo le pet slovenskih. Gospodarska zbornica Jugoslavije ima tudi svoj paviljon, a je bil letos prazen. Pravijo, da ga po poteku pogodbe (naslednje leto) GJZ ne bo obdržala, zato bi jo Celovčani ponudili zbornici Slovenije ali pa kranjskem sejmu.

LJUBLJANA — Vožnja z mestnimi in primestnimi avtobusi se je 1. septembra podražila za 31 odstotkov. Povišico opravičujejo z drugimi povišicami: goriv in rezervnih delov. Žeton stane po novem 13 din, enodnevna vozovnica 50, tedenska pa 250 din.

MARIBOR — Tihotapljenje nima ne konca ne kraja. Zdaj pa so začeli — poleg pušk, pištol, mitraljezov, daljnogledov — odkrivati še drugo vojaško „robo“, kot npr. na Šentilju, ko so zasegli 170 vojaških čelad in 100 neprebojnih jopičev.

LJUBLJANA — V mesecu avgustu je umetniško življenje za spoznanje oživel. V času vojne v mesecu juniju/juliju je bilo mnogo prireditev odpovedanih, mnogo umetnin je odšlo iz razstavnih prostorov v zaščitene depoje. Zdaj se vračajo na svoja mesta in časopisi spet objavljajo spored raznih galerij in razstav; med njimi razstava olj v mariborskem Rotovžu sester Andreje in Marjetke Dolinar iz Buenos Airesa.

MARIBOR — Na Pohorju so dobili v dar dve dvosedežni vzpenjači. Poslal jim jo je avstrijski partner, ker ju je zamenjal za gondolsko žičnico. Sicer sta stari že devetnajst let, a sta v dobrem stanju. Z zmogljivostjo 1.200 smučarjev na uro bo bistveno razbremenila gondolsko žičnico. Ta trenutno stoji; čakajo na vlečno vrv iz Avstrije, ker so sedanjo poškodovale granate JA.

PORTOROŽ — Festival Melodije morja in sonca je v dveh večerih privabil v Avditorij okoli 3.500 poslušalcev. Na festivalu je nagrado strokovne žirije dobil Angel Baiguera iz Trsta s pesmijo La musica é così, nagrado občinstva pa Helena Blagne z Moj mornarček. Organizatorje je presenetilo lepo število časnika-jev, ki so prišli tudi iz Avstrije in Italije.

MARIBOR — Vlak prijateljstva iz Srbije letos ne bo pripeljal v Maribor. Tako je sporočil republiški odbor Zveze borcev Narodnoosvobodilne vojske Srbije (krajše: RO ZZB NOVS) ker je med napadom enot TO Slovenije na JA umrlo ali bilo ranjenih več deset vojakov, ki so doma iz tistih krajev, iz katerih bi odpeljal vlak prijateljstva (mimogrede: ali ne obratno, da so oni napadali?!). Slovenski odbor za srečanje pa je predlagal, da bi srečanja preložili na kasnejši čas, nekatere družine pregnancev pa so na lastno roko povabile srbske družine, naj vseeno pridejo na obisk.

LJUBLJANA — Slovenska industrija je v mesecu juliju izdelala za 13,3% manj kot julija lanskega leta. V primerjavi z jugoslovanskimi številkami je večji padec žadel le srbsko industrijo (17,7% manj) in bosanskohercegovo (22,5% manj); industrija (bivše) Jugoslavije bi v povprečju izdelala 14,1% manj. Padle so tudi zaloge, predvsem zaradi izvoza.

MALI OGLASI

Angleščina - Mila Hribar, AIL (The Institute of Linguistics Final Diploma) - Učni skupini od 7. do 10. let (osnovna) in 10. do 12. (priprava za srednjo šolo) - Tel.: 651-5354

METKA - L. in F. Švigelj - Otroške obleke - Izbira in tovarniške cene - F. Alcorta 2754 - San Justo (Barrio San Nicolás) - Tel. 441-7496

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; **Viktor Fekonja**

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3º „M“ - Capital - Tel: 83-7347 in 71-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader** - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile.

Inž. Janez M. Petkovšek, Amiant 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa

Kadar se o računalnikih (kompjuterjih) govori, **inž. Janez Kocmur** vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in avdio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacije, ortodontologija; sredi in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadst. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Senk** - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled - Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

LEGAJO Nº 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnice. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

LEGAJO Nº 3545-82

Posredovanje turističnih storitev letalske, ladijske in železniške vozovnice H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ARHITEKTI

Arhitektka Ana Marija Sovič - Načrti in vodstvo novih zidanj, popravil, dekoracija in načrti za opremo - Rodríguez Peña 336, P. 6º ofc. 64. T. E. 45-2623 in 651-4206.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič - odvetnik - ponedeljek, sredi, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knaps - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadst. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka o 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov - Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA - celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar - Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt - Pte. Illia (Ruta 8) Nº 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Slovenska kulturna akcija

12. kulturni večer

Koncert zbora

Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche

Dirigent: Andrej Jan

V soboto, 28. septembra ob 20.30 v Slovenski hiši

SDO

SFZ

40. MLADINSKI DAN V SLOVENSKI VASI

29. septembra

9.00 uri Sveta maša
10.00 uri Dviganje zastav
10.15 uri Zajtrk
10.30 uri Začetek tekem v odbojki in nogometu
12.30 uri Kosilo
18.30 uri Kulturni program

Nato prosta zabava

Družabnico ali zakonski par iščem za starejšo Slovenko; plača po dogovoru.
Tel.: 665-7346

OBVESTILA

PETEK, 27. septembra:

Predstavitve Slovencev v Instituto Nacional de Antropología - 3 de Febrero 1378, Capital - ob 20.

SOBOTA, 28. septembra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.
V Slovenski hiši koncert zbora „Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche“. Dirigent: Andrej Jan - Ob 20.30.

NEDELJA, 29. septembra:

Mladinski dan v Slovenski vasi.

SREDA, 2. oktobra:

Sestanek ZSMŽ: Razgovor ob čaju z go. Miro Eckerjevo, ob 17.

SOBOTA, 5. oktobra:

V Slomškovem domu mladinski ples ob 22.

NEDELJA, 6. oktobra:

15. obletnica pri Svetogorski Kraljici: ob 16. uri litanije in maša, po maši v dvorani koncert SPZ Gallusa in družabno srečanje.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).
SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

Cena največ štirih vrstic 18.000.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — 55.000.-

15. obletnica pri Svetogorski Kraljici cerkev sv. Rafaela, J. P. Varela 5272

bo v nedeljo, 6. oktobra

ob 16: pete litanije in blagoslov, sveta maša za žive in rajne primorske rojake v Argentini
ob 18: v dvorani: Koncert zbora Gallus in družabno srečanje

Vsi primorski rojaki toplo vabljeni!

Slovenski zdomski arhiv

Opozarjamo vse rojake, da sprejema Slovenski zdomski arhiv v varstvo dokumente, korespondenco, slike in drug zgodovinski material, tako od posameznikov kakor organizacij.

Kdor želi oddati material Arhivu, naj kliče na tel. 629-9838 ali piše na naslov Villanueva 1868 - 1712 Castelar.

Arhivski odbor ob sprejemu materiala izstavi odgovarjajoče potrdilo. Glede uporabe dokumentov lahko darovalci postavijo pogoj, od kdaj naprej smejo biti dani v javnost ali v raziskavo zgodovinarjem.

Za zdomski arhiv: Francè Pernišek

Demokratski sindikati

Odposlanec generalnega sekretarja Svetovne konfederacije demokratskih sindikatov v Bruslju Donald Slayman je obiskal Slovenijo, kjer je izrazil mnenje da Neodvisnost - konfederacija novih sindikatov Slovenije, ski so demokratsko usmrjeni, izpolnjuje vse pogoje da postavne njihova članica.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Proprietario: Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intellectual Nº 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino 360.000; pri pošiljanju po pošti pa 400.000; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svobodno Slovenijo: v Trstu: Knjigarna Fortunato, Vía Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

Stavljenje: MALIVILKO

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
Estados Unidos 425

(1101) Buenos Aires - Tel.: 362-7215/1346

Mladina
Slomškovega doma

vabi na

PLES

5. oktobra ob 22. uri.

Sodeluje: Discover music

PISMA BRALCEV:

Spoštovani!

V članku Četrty rajh na vidiku (Svobodna Slovenija, šte. 34, 6. septembra) ste pisali, da so mati, žena in sinova predsednika Peterleta Nemci in ne govore slovensko. Kako to? Zakaj se potem potegujete zanj?

(podpis v uredništvu)

Odgovor uredništva:

Ves oni članek je dobesedno bil prepisan iz Narodne armije, glasila Jugoslovanske — ali bolje Srbske vojske; z namenom, kot smo napisali v uvodu, da vidimo Slovenci, kako nam Srbi podtikajo vrsto laži in pravih narodnih izdaj, kot npr. da Nemci vadijo slovenske vojake, da želimo obnoviti avstroogrsko monarhijo, o pokupovanju slovenskih vodilnih mož itd. Jasno je, da je vse to lažno, enako kakor je laž podtikanje nemškutarstva Lojzetu Peterletu (ki so ga deloma zamenjali s predsednikom Demosa dr. Pučnikom). Vsa družina predsednika Peterleta je globoko Slovensko zavedna.

Likovna razstava

Amaliá Pérez Molek

bo razstavljala svoje oljne slike v Centro Cultural Recoleta - Junín 1930
Razstava bo odprta 2. oktobra ob 19 in bo trajala do 27. oktobra.